

Kādi brīnumi slēpjas pazemē?

Zem zemes ir daudz alu, arī ļoti lielu. Īpaši iespaidīgas ir stalaktītu (minerālu veidojumi, kas izskatās kā lāstekas vai bārkstis) alas. Gadu tūkstošu gaitā tos ir radījis no alas griestiem pilošs ūdens. Ir arī citādas alas, piemēram, lavas alas, alas, kas izveidojušās ledū, kā arī vēja un jūras ietekmē radušies dobumi.

Alas dzīlēs valda pilnīga tumsa. Tur ir mitrs un vēss. Gaisa temperatūra tikpat kā nemainās ne dienu un nakti, ne vasaru un ziemu. Pazemes dobumos nav nekādu augu, jo tiem nepieciešama gaisma. Toties alās mīt dzīvnieki, kuri var dzīvot tādos apstākļos, vai arī, tāpat kā sikspārņi, viņi tur paslēpjas, lai atpūstos.

Sveiks! Es esmu Fledermausis. Nāc, parādīšu tev dabas brīnumus!

Daudzas alas ir tūrisma objekti. Tās ir izgaismotas, lai apmeklētāji droši varētu visu izpētīt. Nolaisties nezināmā alā gan drīkst tikai alu pētnieki! Viņiem nepieciešamas tehniskās ierīces, un viņi virzās uz priekšu tikai soli pa soli, veicot mērījumus un zīmējot alas plānu.

Daudzās alās atrodas lieli pazemes ezeri. Dažkārt zem ūdens ir pat lielākā daļa alas. Ejas, ko piepildījis ūdens, var izpētīt tikai ar aprīkojumu, kas paredzēts nirējiem.

Kā radies Lielais kanjons?

Lielais kanjons ir dziļa aiza Ziemeļamerikā. Tā sienas slejas līdz pat 1800 metru augstumam – tas ir apmēram tikpat, cik divpadsmit augstceltnes, savietotas cita virs citas! Šo gigantisko dabas brīnumu izveidojusi Kolorādo upe, kas plūst cauri ielejai. Pirms vairākiem miljoniem gadu upe sāka lauzt sev ceļu akmenājā. Laika gaitā ūdens spēka rezultātā radās šī aiza.

Apmeklētāji Lielo kanjonu var aplūkot zirga mugurā vai izbraucienā pa upi ar piepūšamo laivu vai plostu. Īpaši iespaidīgiem bagāts ir lidojums cauri aizai ar helikopteru.

Kas mīt lielajā aizā?

Agrāk Lielā kanjona apvidū dzīvoja dažas indiāņu ciltis. Mūsdienās tur vēl mīt havasupai un hualapai ciltis. Tās iespējams apmeklēt un uzzināt ko vairāk par viņu dzīvi.

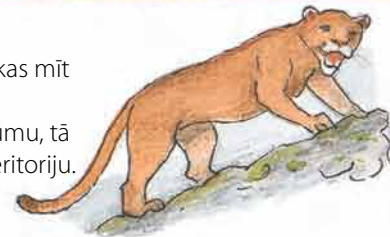

Lielais kanjons ir vienreizīga dzīves telpa dzīvniekiem un augiem! Lai to pasargātu, kanjons pasludināts par Nacionālo parku. Tas ir iecienīts mērķis tūristiem, kas ierodas no visas pasaules, lai redzētu šo dabas brīnumu.

Laikapstākļi kanjona dažādās vietās ir ļoti atšķirīgi, jo no tā pašām dziļēm līdz stāvajām nogāzēm ir liela augstuma starpība. Piemēram, pie upes ziemā nekad neuzkrīt sniegs, bet nogāzēs snieg spēcīgi, tāpēc dažādās vietās atšķiras arī tur esošie augi un dzīvnieki. Daudz izmainījusi aizsprosta uzbūvēšana – upē vairs nepieplūst tik daudz ūdens, līdz ar to krastā aug citi, jauni augi un daudzām zivju sugām draud izmiršana.

Puma ir lielākais plēsīgais zvērs, kas mīt Lielajā kanjonā. Meklējot laupījumu, tā izklaiņo plašo teritoriju.

Aizā visapkārt ir daudz kojotu.

Upes krastos un mežos dzīvo jenoti.

Kanjona mājā vienpadsmit sikspārņu sugas. Tur mēs varētu rīkot dzimtas salidojumu!

Kurš ir pasaules augstākais kalns?

Everests ir milzīgs – 8848 metrus augsts! Šis ir augstākais pasaules punkts. Virsotne atrodas Himalajos, kur vairākus tūkstošus metru augstie kalni veido varenāko kalnu grēdu pasaulē.

Šļūdoņi jeb glečeri ir milzīgas ledusmasas, kas izveidojušās no saspiesta sniega. Himalajos ir vairāki pasaulē lielākie šļūdoņi.

Uz zemeslodes pamazām kļūst arvien siltāks, līdz ar to lielākā daļa šļūdoņu sarūk vai izzūd pavisam.

Ja šļūdoņu kušanas rezultātā ielejas upēs nonāk pārāk daudz ūdens, tās applūst.

lezemiešu valodā vārds “himalaji” nozīmē ‘sniega valstība’. Un tiešām – augstākās šo kalnu virsotnes vienmēr klāj sniegs. Tās iekrāso vienīgi saule, kad tā ir zemu, – tad kalni atmirdz sarkanā zeltā. Šo parādību, ko sauc par Alpu kvēli, var apbrīnot visur augstkalnu apgabalos.

Himalaji stiepjas visgarām robežai starp Ķīnu, Indiju, Nepālu, Butānu un Pakistānu. Daudzi kalni atrodas divu valstu teritorijā, tāpēc to apvidū dzīvo dažādu tautību un reliģisko pārliecību cilvēki.

Šerpas ir kalnu tauta Nepālā. Viņi dodas līdz alpīnistiem kā pavadoni un nastu nesēji.

Kāda ir dzīve šajā ledus valstībā?

Metriem biezs ledus, stindzinošs sals un ledains vējš... Tādos apstākļos cilvēki nevar ilgstoši dzīvot. Antarktīkā mīt gandrīz vienīgi pētnieki, kas, atkuģojuši

pa Dienvidu okeānu ar ledlaužiem, kādu laiku tur uzturas zinātniskās pētniecības stacijās.

Leduslāči mīt tikai Arktikā. Tā atrodas pretī Antarktīkai ziemeļu polārajā apgabalā un ir milzīga ledus plātne, kas peld Ziemeļu Ledus okeānā. Abos polārajos apgabalos klimata pārmaiņu un cilvēku darbības rezultātā ir apdraudētas daudzas dzīvnieku sugas.

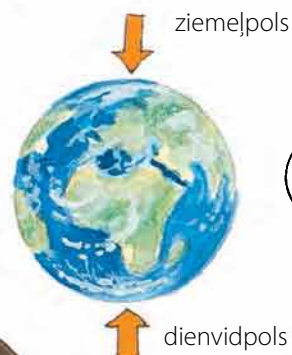

Arī valzīrgi (tiem ir milzīgi ilķņi!) dzīvo Arktikā.

Zilonroņu tēviņiem ir snuķim līdzīgs deguns.

Pie nedaudzajiem dzīvniekiem, kuru mājas ir Antarktīka, pieder pingvīni. Imperatorpingvīni (tiem ir koši dzeltenas apkaklītes) aukstajā ziemā pat izaudzina mazuļus! Krastā zīdītājdzīvnieku nav, bet okeānā rosās vaļi un roņi, meklējami barību. Vasarā piekrastē perē ļoti daudz putnu.

Antarktīka atrodas dienvidpolā, bet Arktīka – ziemeļpolā.

